A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1885. ÉVI JULIUS HÓ 30$^{DIK}_{N}$ NAPJÁN

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1885. — 1007.

A NAGY-SZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1885. ÉVI JULIUS HÓ 30DIK NAPJÁN

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA
BALOG AMBRUS
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1885. — 1007.

A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye 1885. év Julius hó 30-dik napján Nagy-Szalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

Szél Kálmán esperes, és Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnöklete alatt jelen voltak:

Lelkészi tanácsbirák:	Világi tanácsbirák:
Nagy Sándor szalontai	Ercsei Sándor
Böszörményi Károly	Tisza István
Nagy Péter	Benedek László
Balog Ambrus	Dr. Balog Elek
	Sántha István.

Jegyzők: Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi-, Sántha István, Borbély László világi részről.

Lelkészek: Böszörményi Lajos, Szücs József, Makai László, Bán József, Sípos Imre, Pinczés János, Pató Károly, Bethlendi Sándor, Márk Ferencz, Ónodi Sándor, Bagdi János, Bögös Lajos, Böszörményi Pál.

Tanitótestület képviselője: Szőke János.

Egyházak képviselői:

N.-Szalontáról: Szathmári Zsigmond	*Ugráról:* Makai István
Mólnár Ferencz	*N.-Harsányból:* Szabó Mihály
Sarkadról: k. Tóth Lajos	*E.-Gyarakról:* Sánta Gábor.

94. Szél Kálmán esperes szivreható, lélekemelő, buzgó imádsága után következő beszéddel nyitja meg a gyűlést:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Midőn egyházmegyénknek az egyházi törvények értelmében e mai napra összehivott rendes közgyűlését megnyitni szerencsém van: üdvözlöm Nagyméltóságodat, egyházmegyénk szeretve tisztelt gondnokát, — ki miniszterelnöki magas állásában, — annyi és oly fontos elfoglaltsága

között is, — az egyházi és iskolai ügyek iránt bensőleg érdeklődve, becses megjelenésével szerencséltette egyházmegyei gyülésünket, hogy bölcs tanácsával vezesse azt.

Kétszeresen üdvözlöm Nagyméltóságodat a jelen alkalommal egyházmegyei gondnokságának 30-ik évfordulóján! Harmincz esztendő bárkinek életében is nagy idő, és van joga a megemlékezésre, főként ha az, a közügy szolgálatában telt el. Mennyivel több jogunk van nekünk a megemlékezésre, midőn Nagyméltóságod 30 évre terjedő egyházmegyei gondnokságában, nemcsak e szerény egyházmegye javát, anyagi és szellemi előhaladását munkálta buzgó odaadással és benső érdeklődéssel, — hanem, mint Klió feljegyezte, az egész magyar protestáns egyház igazának, — megsemmisitéssel fenyegetett törvényes szabadságának volt bátor védője akkor, midőn ez a bátor védelem veszélylyel járt; és most az egész magyar protestáns egyház jogának buzgó kitartással fejlesztője, — s midőn erről most, Nagyméltóságod egyházmegyei gondnokságának 30-ik évfordulóján hálás kegyelettel emlékezünk: fogadja Kegyelmes uram, egyházmegyénk nevében is kifejezett legbensőbb üdvözletemet és azon buzgó kérésemet, hogy a gondviselés kegyelme Nagyméltóságod közhasznu életét egyházmegyénk, magyar protestáns egyházunk, szeretett hazánk, nemzetünk javára, boldogítására sokáig....igen sokáig tartsa meg!!!

Üdvözlöm továbbá egyházmegyénk mélyen tisztelt tanácsbíróit, kik mint mindig, — ugy most is, buzgó készséggel jöttek el, hogy egyházmegyénk javát, előhaladását munkálják.

Üdvözlöm lelkésztársaimat, az egyházak és tanitótestület képviselőit! És midőn jelen közgyűlést megnyitottnak nyilvánitom: magamat nagybecsü hajlamaikba ajánlom."

Egyházmegyénk közgyűlése esperesnek fent közölt szép üdvözlő beszédét többször felhangzó lelkes éljenekkel kíséri. Tisza Kálmán szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunk egyházmegyei gondnokságának 30-ik évfordulója alkalmából soha meg nem szűnő meleg ragaszkodásának, nagyra becsülésének és jó kívánatának hálás kifejezését jegyzőkönyvileg elrendeli, — egyszersmind megörökíti szeretve tisztelt gondnokának ezen alkalomból mondott, azon felemelő, ünnepélyes nyilatkozatát, hogy ő egyházmegyénket; — mint a melyre azért is kiváló sulyt fektet más egyházmegyék felett, — mert idegen faj és nemzetiség közzé nyulván az kettős, fontos hivatással bír — gondozni és annak ügyeit elősegélni élete fogytáig meg nem szűnik.

95. Az egyházak és tanitótestület képviselői

a fent kitett sorrendben, megbizó leveleik rendben levén: igazoltatnak.

96. Olvastatott Ferenczi Gedeon lelkészi tanácsbíró jelentése, mely szerint „főben járó hivatalos és magán ügyei miatt“ minden erős akarata mellett is jelen gyűlésen meg nem jelenhet.

Tudomásul vétetik.

97. A 3—1883. márcziusi egyházmegyei végzés 4-ik pontja értelmében elkészitett tárgysorozat felolvastatván:

helybenhagyatik és tanácskozási sorrendül elfogadtatik.

98. A szavazatbontó bizottság beterjesztett jegyzőkönyve szerint a lelkészi tanácsbiróságra Balog Ambrus 32 szavazattal, — a két világi tanácsbiróságra Sántha István 31, Dr. Balog Elek 27 szavazattal, a világi aljegyzőségre Borbély László 23 szavazattal választattak meg.

Elnöki felhivásra, Balog Ambrus, Sántha István, Dr. Balog Elek a tanácsbírói, Borbély László a jegyzői esküt leteszik, s megköszönve egyenként az egyházmegye megtisztelő bizalmát, azt elfogadják, s esperes szivélyes üdvözlésével, a gyülésen jelenlevők éljenzése között széköket elfoglalják.

99. Balog Ambrus megválasztott tanácsbíró, hivatkozva a 19—1885. sz. egyházmegyei végzésre, iskolafelügyelői tisztéről lemond.

Helyébe a berek-böszörményi körbe iskolafelügyelőül Szűcs József n.-harsányi lelkész, — utóbbi iskolafelügyelői állására pedig a nagy-szalontai körbe Böszörményi Lajos kötegyáni lelkész választatnak meg.

100. A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvileg jelenti, hogy a 7 tagból álló lelkész-gyámintézeti választmány tagjaiul, szalontai Nagy Sándor 31, Ercsei Sándor 30, Szél Kálmán 23, Dr. Tisza István 22, Sántha István 22, Böszörményi Károly 21, Nagy Péter 21 szavazattal, mint a beadott 32 szavazat általános többségével elválasztattak, — s a lelkész-gyámintézeti választmány tagjaiul jelentettek ki.

Tudomásul vétetik.

101. Beterjesztetett az esperes által f. évi márczius 26-tól junius 23-dik napjáig terjedő idő alatt továbbított hivatalos pénzekről összeállitott következő számadás:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Van szerencsém jelenteni, hogy a következő hivatalos pénzek továbbíttattak általam:

Idő	Okmány száma		Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
1885						
márcz. 26	145 a)	Nagy Péter közalapi járulék 1884-ről	213	70		
„ „	145 b)	„ „ „ „ 1883-ról	110	51		
„ 30	ad 145	Ezen összeg a földhitelintézetnek elküldetett			324	21
április 11	189	Nagy Péter egyházkerületi tartozásokat tesz át	1840	41		
		Ebből:				
„ 21	189 A)	Főiskolai átalakitási tőke-kamat			472	92
„ „	„ B)	„ épitési költség			267	—
„ „	„ C)	Egyházkerületi közigazgatási költség			670	—
„ „	„ D)	Zsinati költség hátrálékából			305	18
„ „	„ E)	Népiskolai tanterv ára			37	20
„ „	„ $F)_1$	Egyházkerületi s konventi jegyzőkönyv és névtár ára			71	81
„ „	„ $F)_2$	Konventi jegyzőkönyv és közoktatási szervezet ára			12	90
„ „	„ $G)_1$	Szénior s tanulók segélyezésére			3	10
„ „	„ $G)_2$	Moldva-oláhországi missio s Gusztáv-Adolf egylet			—	30
május 1	192	1885. évi államsegélyből	983	—		
		Ebből:				
„ 2	ad $^{192}/_1$	Lelkészi gyámintézetnek			603	—
„ 25	„ $/_2$	Fekete Imre gyoroki lelkésznek			50	—
„ „	„ $/_3$	Fábián László tanitónak			35	—
junius 3	„ $/_4$	Gál Ferencz szakáli lelkésznek			50	—
„ „	„ $/_5$	Derekas János lelkésztanitónak			50	—
„ „	„ $/_6$	Diószegi Endrének			40	—
„ „	„ $/_7$	Szabó Zsigmond nyégerfalvai tanitónak			35	—
„ 4	„ $/_8$	Somogyi József cserméi tanitónak			35	—
„ 8	„ $/_9$	Barna Zsigmond sonkolyosi h. lelkésznek			50	—
„ „	„ $/_{10}$	Széles Lajos jánosfalvai tanitónak			35	—
„ 23	264 A)	Nagy Péter közalapi járulék 1883-ról	72	40		
„ „	264 B)	„ „ „ „ 1884-ről	575	80		
„ „	ad 264	Ezen összeg a földhitelintézetnek elküldetett			648	20
		Összesen:	3795	82	3795	82

E számadás megvizsgálására Böszörményi Lajos köte-gyáni lelkész és Szathmári Zsigmond, a nagyszalontai egyház egyik képviselője, kiküldet-

vén — jelentik: „hogy az espereshez beérkezett hivatalos pénzekről vezetett számadást megvizsgáltuk, a bevételeket és kiadásokat a nyugtákkal és ellennyugtákkal összehasonlitottuk, s az egész számadásnak minden tételét helyesnek találtuk!“

Tudomásul vétetvén, a fenti jelentés alapján a számadás helybenhagyatik.

Számadó esperesnek, e számadásra vonatkozólag a felmentvény megadatik.

A számadás mellékleteivel együtt levéltárba tétetni rendeltetik.

102. Olvastatott esperesnek a f. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján összeállitott következő jelentése:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy a törvényszerü egyházlátogatást egyházmegyénk 18 egyházában, u. m. Tenkén, Gyantán, Belényesben, Remetén, B.-Ujlakon, Sonkolyoson, Fenesen, Tárkányban, B.-Sebessen, Pankotán, Aradon, M.-Gyorokon, Szentleányfalván, Kis-Peregen, Szemlakon, Sarkadon és Nagy-Szalontán személyesen végeztem, — és pedig a Belényes vidéki egyházakban Benedek László egyházmegyei tanácsbiró, a sarkadi egyházban Ercsey Sándor egyházmegyei tanácsbiró urakkal. Az ugrai, harsányi, szakáli, homorogi, komádii, m.-sassi, apátii és b.-böszörményi 8 egyházban szalontai Nagy Sándor tanácsbiró és Szűcs József; a n.-zerindi, erdő-hegyi, ágyai, vadászi, bélzerindi, tamásdai, f.-gyarmati és anti 8 egyházban Nagy Péter tanácsbiró és Márk Ferencz lelkész; a geszti, m.-gyáni, zsadányi, okányi, s.-kereszturi, köte-gyáni 5 egyházban Ercsey Sándor tanácsbiró és Balog Ambrus egyházmegyei főjegyző; a bajji, erdő-gyaraki, árpádi és f.-tóti 4 egyházban Böszörményi Károly tanácsbiró és Bögös Lajos lelkész urak végezték azt felkérésem folytán.

A tisztelettel idezárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek szerint, egyházmegyénk egyházaiban átalában rendes állapot, nyugalom és békesség észlelhető, a bajji egyház kivételével, hol az elkeseredés odáig fokozódott a lelkész ellen, hogy most már nem is panaszkodnak, hanem néma resignatioval várják az egyházmegyétől, hogy csere utján más lelkészt nyerjenek, — mit a látogató küldöttség is melegen ajánl. Van némi torzsalkodás Agyán, hol a lelkész ellen beadott s megvizsgált vádpanaszok jelen alkalommal bocsáttatnak az egyházmegye bíróságának ítélete alá.

Az egyházak leltárai 37 egyházban a látogató küldöttség által hitelesittettek; nem hitelesittettek a szalontai, zsadányi, komádii és sonkolyosi leltárak, — mint a melyek hozzám nem küldettek be, — valamint a m.-sassi és tárkányi, mint a melyek az egyházlátogatás után terjesztettek be.

A mi az iskolaügyet illeti, bátorkodom megjegyezni, hogy ha egyházmegyénknek 6—885. számu e tárgyu végzései foganatosittatnak, — mit ezuttal is a legmelegebben ajánlok ugy lelkésztársaim, mint a presbyteriu-

mok és tanitók figyelmébe: — akkor ugy az iskolaügy, mint a tanítás sikerének emelkedése kimaradhatatlan lesz.

Jeles tanitókul vannak kiemelve: Szücs Ferencz belényesi fi-, Kapéri Károly szalontai fi-, Szabó Gyula, Török Gyula, Bakk János szalontai leánytanitók, Nagy István okányi vegyes iskola-, Fábián László kereszturi, Szabó József n.-zerindi, Varga Károly ágyai fi-, Kis Károly vadászi leány-, Kiss István f.-gyarmati leánytanitók.

Tenkén a fiuiskola tulnépes levén, pedig a tankötelesek mindnyájan nem is járnak fel: utasittatott a presbyterium, hogy egy tanterem előállitásáról és segédtanitóság szervezéséről gondoskodjék.

Gyantán a Gaál Lajos vezetése alatt levő leányiskola teljesen elhanyagolt, fegyelmezetlen levén: nevezett Gaál Lajos megintetett s kötelességének buzgó teljesitésére, — a különbeni jogkövetkezmények terhe alatt, — figyelmeztetett; másfelől pedig a presbyterium iskoláinak éber felügyeletére s azokban a tanitás ellenőrzésére köteleztetett.

Remetén az egyház ügyei átalában nagyon elhanyagolt és rendetlen állapotban találtatván: ezeknek rendbe hozására, az évek során felgyült köteles tartozások mielőbb törlesztésére s általában az egyházi élet emelésére s iskolájok felszerelésére ugy a presbyterium, mint az uj lelkész felhivattak, utasittattak. — Hasonlóképen a jánosfalvai presbyterium az egyházi és iskolai ügyeknek buzgóság és kitartó odaadás általi előbbvitelére, a tanteremnek padokkal leendő ellátására és a „Biharmegyei népnevelési egyesület"-től nyert taneszközök felhasználására utasíttatott.

Fenesen ugy átalában az egyházi ügyek, mint főképen az iskola igen elhanyagolt állapotban, felszereletlenül találtatván s a köteles tartozások több évről hátrálékban levén: egyfelől a pár héttel ezelőtt oda ment uj tanító, másfelől a presbyterium utasíttattak a hiányok pótlására s kötelességeik buzgó teljesítésére.

Tárkányban utasittatott a presbyterium, hogy a leányiskola részére vett telken még ez évben tantermet épittessen s ugy intézkedjék, hogy a jövő 1886-dik év Szent-György napjakor segédtanitót állithasson be, hogy igy a leányok külön iskolába járhassanak, — mint a mire már az egyházmegye végzésében 6 év óta kötelezve voltak.

Boros-Sebessen a lelkész és főgondnok felkéretett, hogy az aránylag oly népes fiók-egyházakra kiváló gondot fordítsanak, az ott élő egyháztagokat rendszeresen irják össze és a hol többen laknak, mint pl. Tamándon — a leányegyház szervezését, presbyterium alakítását kísérelják meg s erről tegyenek az egyházmegyére jelentést.

Pankotán az iskola ki nem elégítő lévén: utasittatott a lelkésztanító, hogy a felelőssége mellett alkalmazott segédtanítóval, ki rövid idő óta van ott, — igyekezzék helyrehozni e botrányosan elhanyagolt iskolát.

Méne-Gyorokon a tanterem szük és igen rozzant állapotban lévén: a presbyterium uj tanterem előállítására, felszerelésére, a lelkésztanitó pedig az iskolai tanítás emelésére utasíttatott.

Kis-Peregen a leányiskola, — melynek tanitója hosszas betegség után nem régen halt el, — rendkivül elhanyagolt és ki nem elégitő lévén: ugy ennek hiányai pótlására, mint a több évről hátrálékban levő főiskola átalakitási költség törlesztésére utasittatott a presbyterium.

A szemlaki iskolában még mindig német levén a tannyelv: az egyházmegye régibb rendelete értelmében utasíttatott a tanitó, hogy a magyar nyelvet tegye tannyelvvé, — valamint a lelkész is felhivatott, hogy jövőben lelkészi szolgálatainál a magyar és német nyelvet ugy használja, hogy egyik vasárnap magyarul, másik vasárnap németül tartsa tanításait.

Geszten mindkét iskola nagyon gyenge levén, — valamint Mező-Gyánban is alig kielégitő: e hiányok pótlására, a tanterv pontos megtartására utasittattak egyfelől a tanitók, másfelől a presbyterium.

Szakálon az iskola elhanyagolt, felszereletlen levén s alapitványaiból több bevehetetlennek mutatkozván: e hiányok pótlására s illetőleg a kiadott rendelethez való alkalmazkodásra a törvényes felelősség mellett utasíttatott ugy lelkész-tanitó, mint a presbyterium.

Homorogon minden köteles tartozás hátrálékban levén s az egyház ingatlanainak egy része még most sem levén telekkönyvezve: a presbyterium e mulasztások helyrepótlására — folyó évi november 1-ig — utasitandó lenne.

Mező-Sasson az egyház ingatlanainak egy része nem levén telekkönyvezve, az iskolák felszereletlenek levén s a gyermekek tankönyv nélküliek: a presbyterium e hiányok pótlására s a tanitók a tanterv és módszeres tanitás pontos megtartására utasitandók.

Bél-Zerind és Tamásda 3 esztendő óta hátrálékban levén a köteles tartozásokkal: ezeknek f. évi deczember 31-ig leendő törlesztésére utasitandók.

F.-Gyarmaton az egyház az alapítványi tőkéből 625 frtot vevén fel kölcsön: ennek törlesztésére s az alapítványi pénznek az 1886-dik év folyamán visszafizetésére kötelezendő lenne.

Anton a lelkészi s tanitói lak és templom nem levén az egyház nevére telekkönyvezve: e hiánynak ez év folyamán leendő pótlására utasitandó.

Bajjon, — valószinüleg azon elkeseredés miatt, melyben lelkészükkel élnek, — a presbyterium a közalapi járulékok fizetését megtagadta és kijelentette, hogy „a különben istenfélő s templomszerető népet maga a lelkész idegenitette el az imádság hajlékától.“ — E tekintetben adott tanácsom czélhoz nem vezetvén: kérem ezen elodázhatatlanná vált ügyben a nagytiszteletü egyházmegyei gyülés intézkedését, — s ezzel kapcsolatosan a bajji presbyteriumnak oda utasitását, hogy az egyházi közalap járulékait ez év folyamán, — különbeni végrehajtás terhe alatt, — fizesse le.

F.-Tóton az iskola nagyon el van hanyagolva most is; a tanterv nincsen végrehajtva, tankönyvek nincsenek, felszerelés semmi. — Miután

Derekas János lelkész-tanitó már ismételve hasztalanul figyelmeztetett kötelességeinek teljesitésére: ez uttal megintendő lenne, az ezzel együtt járó jogkövetkezményekkel, — másfelől a presbyterium utasitandó, hogy iskoláját a szükséges felszerelésekkel lássa el.

Árpádon több évről hátrálékban levén a főiskola épitési költség: a 25—1885. számu egyházmegyei végzés értelmében szigoruan utasittatik a presbyterium e hátrálék tartozásnak f. évi október 1-ig lefizetésére; — másfelől mint az árpádiaknak szép és kegyeletes tettök emlitendő föl, hogy néhai Cséke Lajosnak, — ki 45 évig volt árpádi tanitó, — hamvai fölé közadakozásból 120 frtba került sirkövet emeltek.

E jelentésemnek tudomásul vételét s ennek folytán a nagytiszteletü egyházmegyének intézkedését kérem.“

Tudomásul vétetik.

Az egyházlátogató küldöttségek utasitásai és javaslatai határozati erőre emeltetnek, azon hozzáadással, hogy

a) a jelen esperesi jelentésnek, ugy szinte az egyházlátogatási jegyzőkönyvnek a bajji lelkészre vonatkozó megjegyzése együtt fog tárgyaltatni Böszörményi Pál bajji lelkésznek azon kérvényével, mely a jelen gyülés 97. száma alatt elfogadott tárgysorozatnak 17. száma alatt külön felvétetett.

b) A szakáli egyház elhanyagolt állapotban levő, s nem elég helyesen kezelt templom és iskolai alapok ügyében a kellő lépések megtételére, — Balog Ambrus főjegyzőnek esperesi megbizás folytán teljesitett vizsgálatáról szóló jelentésében feltüntetett nagymérvü alaki hiányok kiigazitására — Sántha István tanácsbiró — mint jogtudó — felkéretik; utasittatván a szakáli egyházi elöljáróság, hogy saját jól felfogott érdekében, nevezett Sántha István ur minden e tárgyra vonatkozó utasitásainak teljesitését el ne mulaszsza, és intézkedéseinek nagy készséggel engedelmeskedjék.

Hasonlóképen utasittatik a homorogi egyházi elöljáróság is, hogy mind hátrálékban levő követeléseinek behajtását, — mind telekkönyvezetlen ingatlanainak az egyház nevére leendő átiratását, szinte Sántha István tanácsbiró ur tanácsának kikérésével, esetleg közvetitésének igénybe vételével, f. évi november 1-ig teljesiteni elodázhatatlan kötelességének ismerje.

c) Határozatilag kimondatik és az egyes egyházközségek presbyteriumainak szigoruan meghagyatik, hogy sem a kötvényen kiadott pénzek, — sem a takarékmagtári tartozások hátrálékban maradt évi kamatait a tőkéhez ne csatolják, hanem az évi kamatok pontos beszedéséről mindenütt gondoskodjanak, s az olyan adósoktól, a kik a kamatot nem akarják fizetni, a maga idejében — felmondás után — ugy a kamat-, mint a tőketartozásokat bevenni el ne mulaszszák.

103. Esperes következő jelentését terjeszti be az elnökileg elintézett ügyekről:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Az egyházmegye közelebbi közgyülése óta elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, következőkben van szerencsém jelentésemet beterjeszteni:

1. 1885. ápril 5-én Pinczés János Remetére megválasztott lelkészt, a hozzám beterjesztett és rendben talált választási jegyzőkönyv alapján s az egyházi törvény 26. §-a értelmében kiállitott nyilatkozat folytán felhatalmaztam Remetén a lelkészi állomás elfoglalására.

2. April 14-én Ónodi Sándor m.-gyáni elválasztott lelkészt a 78—1884. számu egyházmegyei végzés értelmében és alapján felhatalmaztam lelkészi állomása elfoglalására.

3. April 23-án Fábián László S.-Kereszturra elválasztott tanitót okmányai alapján ideiglenesen megerősitettem uj állomásán, ugyszintén Tóth Jánost Fenesre megválasztott tanitót is.

4. Május 1-én Barna Zsigmond segédlelkészt, — helyettes lelkészi minőségben, — Sonkolyosra kibocsátottam.

5. Május 6-án Böszörményi Lajos Köte-Gyánra elválasztott lelkészt a hozzám beterjesztett és rendben talált választási jegyzőkönyv alapján s az egyházi törvény 210. §-a értelmében kiállitott nyilatkozat folytán felhatalmaztam Köte-Gyánban a lelkészi állomás elfoglalására.

6, Május 12-én Leelőssy István segédlelkészt, helyettes lelkészi minőségben felhatalmaztam Gyantán a lelkészi teendők végezésére.

7. Május 23-án A. Szentesi László n.-szalontai tanitó halálával megürült fitanitóságban az elválasztott Kepéri Károly tárkányi tanitót ideiglenesen megerősitettem.

8. Május 27-én a kisperegi vegyesiskola tanitóságában, elválasztott Nagy Ferencz tanitót ideiglenesen megerősitettem.

9. Junius 5-én az Ács László lemondásával megürült jánosfalvai tanitóságban, elválasztott Széles Lajos tanitót ideiglenesen megerősitettem.

10. Junius 7-én Kálmán Béla első lelkészképességi vizsgát tett atyafit bizonyitványa alapján segédlelkészül felhatalmaztam az m.-sassi egyházban a lelkészi teendők végezésére, — ki azonban Julius 15-én Gáborjánba ment segédlelkésznek.

11. Május 18-án Csák József képességi első vizsgát tett atyafit bizonyitványa alapján felhatalmaztam Sarkadon a segédlelkészkedésre.

12. Junius 27-én Baló Albert lemondásával megürült b.-böszörményi leánytanitóságban Rovács János elválasztott fitanitót ideiglenesen megerősitettem.

13. Julius 10-én Apátii tanitóul elválasztott Nagy Károlyt, okmányai alapján ideiglenesen megerősitettem állomásán.

Végül jelentem hogy Május 4-én Komádiban a külső leányiskola, N.-Zerinden Junius 16-án a fiiskola tetőzete leégett; mindegyik biztositva volt s a biztositott dijat megkapta, s fölépitésük folyamatban van.“

Helyeslő tudomásul vétetik.

104. Tárgyaltatott azon szerződés, mely a szalontai gymnasium megörökitése tekintetében a szalontai ev. ref. egyház és Nagy-Szalonta város között köttetett.

E szerződés, a fentemlitett két fél között 1881. márczius 28-ikán 6 év lefolyására kötött, — s a főtiszteletü egyházkerület által 140—1881. sz. a. helybenhagyott szerződés feltételeit sok tekintetben előnyösen módositja; a mennyiben, az eddig polgári iskolával összekötött VI. osztályu gymnasiumot, minthogy a polgári iskola 10 évi fennállása alatt életképesnek nem bizonyult és 6 évről 6 évre kötendő szerződés ingatagnak mondható alapján állott ..... mint felekezeti jelleg nélküli nagy gymnasiumot örökössé és állandóvá teszi, szintén VI. osztálylyal. A felügyeleti és kormányzati jogokat, s azok módozatait szabatosan körülirja. A tanárok tisztességes dijazásáról az eddiginél nagyobb mérvben gondoskodik. Megállapitja, hogy mindegyik szerződő fél a fentartási költségekhez évenként mennyivel tartozik járulni.

Meggyőződvén egyházmegyei közgyülésünk arról, hogy a jelen szerződés alapján a szalontai gymnasium ugy nemzetiségi, mint közmüvelődési magas feladatát teljesiteni, — nagyobb anyagi erejével és az országos törvények 1883. évi XXX. t. cz.-ben foglalt kivánalmainak megfelelő berendezettségével — sokkal inkább képes lesz, mint azt eddigelé tehette; meggyőződvén arról, hogy a szalontai ev. ref. egyház — mint egyik szerződő fél érdekei a szerződés feltételei által kellőleg biztositva vannak; meggyőződvén arról, hogy e gymnasium ev. ref. növendékeinek vallás-erkölcsi oktatásáról és neveléséről is kellőleg gondoskodva van, mert a 11,000 forintra menő ref. gymnasiumi alaptőkéből 2500 frt tőke elkülönitve fog kezeltetni, hogy annak kamataiból a ref. vallás tanitásával megbizandó egyén javadalmaztassék: jelen szerződést helybenhagyja és végleges megerősités czéljából a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre pártolólag felterjeszteni elhatározza.

105. Tárgyaltatott esperes urnak, — a 34—1885. sz. egyházkerületi végzésben foglalt felhivás folytán beadott következő inditványa egyházmegyénk missió ügyére vonatkozólag:

„Tekintve egyházmegyénk helyi fekvését és a tényleg fenálló viszonyokat, a missió czéljának legmegfelelőbb vólna, ha a két végponton Boros-Sebesen és Erdőhegyen alkalmaztatnék egy-egy segédlelkész 500—500 forint dijazással, — de mert ez még most aligha kivihető, segiteni pedig mulhatatlanul kell: inditványozom hogy a boros-sebesi lelkész 200 forinttal, a ménes-gyoroki 100 forinttal, az erdőhegyi 100 forinttal segélyeztessék a közalapból, azon kötelezettséggel, hogy ők évenként legalább négyszer fiókegyházaikat beutazzák, a diaspórában élőket összetartsák és odahassanak, hogy a hol többen vannak leányegyházzá alakuljanak."

Ezzel kapcsolatban hasonióképen tárgyaltatott a boros-sebesi és erdőhegyi lelkészek ez ügyre vonatkozó részletes jelentése is.

Egyházmegyei közgyülésünk kimondja, hogy egyházmegyénknek, a fenti két jelentésben megjelölt területén, a missió ügy fontossága tekintetéből a nagyobb mérvü intézkedést mulhatatlanul szükségesnek tartja. Miért is az esperes által beterjesztett inditványt mindkét irányban elfogadván: annak foganatositása iránt a főtiszteletü egyházkerületet felkéri.

106. A 72—1885. egyházkerületi végzés I. 3-ik pontjában arra hivatnak fel az esperesek, hogy a tanitói-hivatalról való lemondások és változások ügyére nézve az egyházmegyéjökben szokásban levő gyakorlatról jelentést tegyenek."

E felhivásnak megfelelni akarva, esperes ur előterjeszti, hogy „a mi egyházmegyénkben minden tanitói változás a presbiterium utján az esperes-hez, — és általa az egyházmegyéhez bejelentetik. A tanitóság betöltése a presbiterium választása utján eszközöltetik vagy pályázat hirdetése, vagy esperesi ajánlat alapján. Az ideiglenes megerősitést az esperes, a véglegest az egyházmegye gyakorolja."

Esperes ur jelentése, mint hű tükre a nálunk szokásban levő gyakorlatnak: az egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

107. A 120—1885. sz. egyházkerületi végzésben felhivatnak az egyházmegyék, hogy jelentéseiket adják be a Vasárnap megünneplése ügyében kinevezett bizottság azon munkálatára vonatkozólag, mely az egyházkerületi jegyzőkönyv 52—1884. száma alatt közzé tétetett.

Egyházmegyénk a mostani körülmények között elégnek tartja a magvetői munkát és e végből jó és helyes irányu, — lehetőleg olcsó olvasmányoknak és lapoknak — milyen a „téli ujság" és átalában a békés-bánáti egyházmegye e czélból kiadott nyomtatványai — terjesztését.

108. Olvastatott esperesnek következő inditványa:

A 215—1883. számu egyházkerületi végzésnek a lelkészi minősitést illető azon pontját, „a lelkészek, tanárok és tanitók hivatal évei azon időtől számittatnak, melyben a lelkészképességi utólsó vizsgálat letevése után közszolgálatba léptek," a gyakorlat hiányosnak tüntetvén fel: bátor vagyok annak ilyen szövegezésre leendő módositását inditványozni, „a lelkészi pályán a gyakorlat azon időtől számittatik, melyben a képességi első vizsgálat letevése után a közszolgálat megkezdetett."

Egyházmegyei közgyülésünk ez inditványt egyhangulag magáévá tevén: a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre felterjeszteni rendeli.

109. Előterjesztetett Mátyási István, Kisvárdai István és társai tamásdai presbyterek lemondási ügye, mely szerint nevezettek a presbyteri tisztökről azon okból mert őket Vass József megsértette volna — az esetre ha Vass József a presbyteriumból el nem távolittatik — lemondanak.

Minthogy a beterjesztett ügyiratok, különösen a Nagy Sándor egyházi és Dr. Balog Elek világi tanácsbirók által ez ügyben megtartott vizsgálatról felvett jegyzőkönyvből világosan kitünik, hogy a lemondott presbyterek lemondása tisztán személyes okokra vezethető vissza, mivel a lemondás okául emlitett sértés fenn nem forgott, — különben sem levén a presbyteri tisztség ily körülmények közt az egyház kára nélkül senkire kényszerithető — a beadott lemondások elfogadtatnak s helyettök uj presbyteri tagok választása rendeltetik el a lemondott presbyterek még hátra levő idő tartamára.

Vass József presbyterre vonatkozó körvényökkel — miután kivánságuk indokolására a legcsekélyebb elfogadható okot sem hoztak fel elutasittatnak.

110. Olvastatott a debreczeni főgymnasium igazgatóságának azon átirata, melyben tudatja, hogy a szalontai egyházmegyei ösztöndijra az egyházmegye által ajánlott Kálmán Gyulán kivül a tanárkar Kis Sándor VII. osztályu jó igyekezetü tanulót vette fel.

Tudomásul vétetik.

111. Bán József n.-zerindi leégett iskola ujra épitésére vonatkozó a nagy-zerindi ev. ref. egyház és Braunn György épitő közt kötött szerződést esperes ur utján áttekintés és helybenhagyás végett — beterjeszti.

Mivel az épitkezés a n.-zerindi lelkész ur jelentése szerint már előzőleg megkezdetett, sőt nem sokára befejezést nyer, ez uttal a kötött szerződés — bevégzett ténynyel állva szemben — helybenhagyatik; — jövőre nézve azonban utasittatnak az egyes egyhá:ak előljárói, hogy ujabb, vagy nagyobb mérvü épitkezések vagy javitásoknál az épitkezésre vonatkozó szerződést, hogy az áttekinthető és szakértő által felülvizsgáltatható legyen, tervrajz és költségvetéssel együtt a munkálat megkezdése előtt esperes urhoz küldjék meg.

112. Olvastatott Böszörményi Pál bajji lelkésznek az egyházmegyei közgyüléshez intézett kérvénye, melyben kéri az egyházmegyét, hogy a bajji községi jegyző és biró ellen fegyelmi vizsgálatot inditson. Ezzel kapcsolatosan olvastatott Böszörményi Károly és Bögös Lajos egyházlátogatók jelentése, mely szerint, — mint a bajji egyház presbyteriumának nehány tagja a látogatási jegyzőkönyvben felvétetni kérte, — Bajjon a különben istenfélő s templomszerető népet állitólag maga a lelkész idegenitette el az

imádság hajlékától, annyira, hogy ma már vasárnap délelőtt is csak nehány nő s ifjuból álló közönség gyül össze az ige hallgatására.

Böszörményi Pál kérvénye, minthogy községi jegyző és biró ellen a fegyelmi eljárást csak a közigazgatási hatóság hivatott elrendelni, de nem az egyházmegye, — miután a panaszlevélben oly körülmény, mely panaszlottaknak az egyház ügyeibe való avatkozását jelezné, emlitve nincs, — elutasittatik.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvben foglalt jelentés alapján, az abban jelzett visszás állapotok valóságának a legszélesebb alapon leendő megvizsgáltatására s a baj orvoslására az elnökség utasittatik.

113. A berek-böszörményi egyház belhivatalnokaiknak gabona fizetését pénzre változtató presbyteri és egyházközgyülési határozatait az egyházi hivatalnokok erre vonatkozó nyilatkozataival jóváhagyás és megerősités végett beterjeszti.

A beterjesztett presbyteri és egyház közgyülési határozatból meggyőződvén egyházmegyei közgyülésünk, hogy ezen czélzott megváltást t. i. buza köble 6, azaz hat, az árpáé 4, azaz négy forintjával az egyházi hivatalnokokra nézve nem hátrányos; s arról is meggyőződvén, hogy ebbe az illető egyházi hivatalnokok készséggel bele nyugosznak: ezen gabona váltságot öt évi idő tartamra jóváhagyja, s azt az egyházkerületi közgyülésre pártolólag felterjeszti.

114. Olvastatott a szent-leányfalvai ev. ref. egyház kérvénye melyben az uj egyházi és iskolai adókulcs megerősitése kérelmeztetik.

A szent-leányfalvai ref. presbyterium 1885. április 26-án tartott gyülésének 33. számu és az egyházi közgyülés 1885. május 3-án tartott gyülésének 7. számu határozatai, melyekben az uj egyházi és iskolai adókulcs megállapittatott, a ref. egyháztagokra nézve jóváhagyatik és megerősittettik; — a más vallást követőkre nézve azonban az iskolai adót illetőleg utasittatik az egyház, hogy a 23—1882. számu határozata értelmében járjon el, törekedjék a más vallást követőket rábirni, hogy a tandijt továbbra is a régi gyakorlat szerint fizessék.

115. A sonkolyosi ref. egyház előljárósága — presbyteri és egyházközségi közgyülési jegyzőkönyvének csatolása mellett — 100 frt 78 krajczár ujabb egyházi adó kivetését illető határozatának jóváhagyását kéri.

Tekintettel az épitkezési javitások halaszthatatlan sürgős voltára, s a mellékelt költségelőirányzatból kitünt ujabb adókivetési szükségre: az egyházközségi közgyülésnek — a 100 frt 78 kr ujabb egyházi adónak, államadó forint után való kivetése tárgyában hozott, — s mellékletben beterjesztett határozata: az

egyházi törvények 233. §-a értelmében véglegesen megerősittetik. Ez adó kivetésének s behajtásának eszközlésével — és az épités szakértői felülvizsgálatáról való gondoskodással a folyamodó egyház presbyteriuma megbizatik.

116. Szőcs Imre bélzerindi lelkésztanitó az iránt kérelmez, hogy a tanitói kötelességek teljesitése alól mentessék fel, s régibb — lelkészi egész fizetése állittassék vissza.

Tekintve az ujonnan alakult bélzerindi egyháznak — jelenleg is fenforgó — kényszerhelyzetét, melynek folytán, az 55—1881. sz. egyházmegyei végzésből láthatólag — lelkésztanitóságot állitott fel uj dijlevél mellett; tekintve, hogy nevezett egyházban, a lelkészi és tanitói hivatalokat illetőleg, a régebbi helyzet visszaállitásának lehetősége — ez idő szerint még — fen nem forog: folyamodó lelkésztanitó kérelme, a 26—1883. sz. egyházmegyei végzés figyelembe ajánlásával, mellőztetik.

117. Beadatott Ónodi Sándor mezőgyáni megválasztott lelkésznek az egyházi törvények 205. §-a által rendelt, s a lelkészi hivatal elfogadását tartalmazó nyilatkozata.

Ónodi Sándor mezőgyáni lelkész, miután a 78—1884. számu egyházmegyei végzés foganatositva lett: lelkészi hivatalában a 65—1875. számu egyházmegyei határozat fentartásával, megerősittetik.

118. A kötegyáni lelkészválasztásra vonatkozó összes iratok beterjesztettek, s végeredményül közöltetett, hogy a jelöltek közül Böszörményi Lajos gyantai lelkész 75 szavazattal, — Szondi Béla sarkadi segédlelkész 40 szavazata ellenében — kötegyáni lelkészül választatott meg, kinek a választás elfogadásáról szóló nyilatkozata is mellékeltetett.

Ugy a jelölés, mint a választás az egyházi törvényeknek megfelelelőleg történvén: Böszörményi Lajos a kötegyáni egyház lelkészi hivatalában megerősittetik, a kegyeleti átalányra vonatkozó 65—1875. sz. egyházmegyei végzés fentartásával.

119. Beterjesztettek a remetei lelkészválasztásra vonatkozó jegyzőkönyvek s ezek mellékletei, melyekből kitünik, hogy a jelöltek közül Pinczés János genesi segédlelkész 29 szavazattal, — az Almási Lajos püspökladányi segédlelkészre adott 21 szavazat ellenében, — rendes lelkészül választatott meg. Pótlólag Pinczés János elfogadó nyilatkozata is csatoltatott.

Törvényszerüleg folyván le ugy a jelölés, mint a választás: Pinczés János a remetei lelkészi hivatalban — a 65—1875. sz. egyházmegyei végzés fentartásával megerősittetik.

120. Tárgyaltatott a remetei ev. ref. egyház folyó évi julius 6-án tartott egyházközségi közgyülésének a felállitani czélzott állami elemi iskola ügyében tett következő nyilatkozata:

„Alulirottak a mai napon tartott egyházközségi közgyülésünkben elhatároztuk, hogy a magyar királyi közoktatásügyi kormány által felállitandó állami, elemi népiskola helyiségeül a remetei ev. ref. egyház tulajdonát képező iskolaépületet két évre oly feltétel alatt adjuk át, hogy a magy. kir. közoktatásügyi kormány által kinevezendő tanitó ev. ref. vallásu legyen, — s ugy a kántori teendőket, mint a ref. vallásu fiu- és leánygyermekek énektanitását teljesitse. Az iskolaépületen történendő javítás, valamint az iskola felszerelése a közoktatási kormányt terhelje, mely javításokért és beruházásokért kárpótlást vagy visszatérítést nem követelhet. Beleegyezünk továbbá, hogy a fenti feltételek mellett az állami, elemi népiskola a remetei ref. egyház iskolaépületében folyó 1885. évi szeptember 1-én megnyittassék. Végre tekintve a remeteiek közszegénységét, a szüléktől tandij ne követeltessék, egyedül a beiratási dij 50 krajczár. A tanitó a kántori teendőket és énektanitást az egyház által adandó lakásért — mely az iskolaépületben lesz — teljesíti."

Egyházmegyei közgyülésünk már az 50—1884. számu végzésében a Remetén felállítandó állami, elemi népiskola szükséges és a helyi körülmények által indokolt voltát kimondván: a további teendőkkel az elnökséget bizza meg, azon utasitás mellett, hogy a szerződést legalább is 10 évre kösse meg és ezen szerződőst jóváhagyás végett az egyházmegyéhez, illetőleg egyházkerülethez terjeszsze fel.

121. Helybenhagyás és megerősités végett beterjesztetett a belényesi egyháztanács 1884. szeptember 21-én tartott gyülésének 59. sz. végzése, mely szerint határozatilag kimondatott, hogy a belényesi ref. vallásu leánygyermekek az 1884-dik iskolai évtől fogva az állami elemi iskolába járásra kötelezteknek; a felekezeti vegyes iskola pedig tisztán fiuiskolává alakittatik át.

Helybenhagyatik és megerősittetik, azon megjegyzéssel, hogy a belényesi ev. ref. egyháztanács tartsa elmulaszthatatlan kötelességének gondoskodni a felől — és éber szemmel őrködni a felett, hogy az állami elemi iskolába járó ref. leánygyermekek kellő valláserkölcsi oktatásban és nevelésben részesittessenek.

122. Szikszai Zoltán sarkadi ref. segédlelkész, ily minőségben, egyházmegyénkbe való kebeleztetését kéri.

Bemutatott lelkészképességi, első bizonyitványa alapján: kérelme megadatik.

123. Rovács János, berek-böszörményi leánytanitó, állomásában leendő megerősitését, s egyházmegyénk tanitói közé való felvételét kéri.

Bemutatott oklevele alapján állomásában megerősittetik, s bekebeleztetése elrendeltetik.

124. Tóth János fenesi népiskola tanitó kéri, hogy állomásában végérvényesen megerősittessék és egyházmegyénkbe tanitóul bekebeleztessék.

Okmányai rendben levén: kérelme teljesittetik.

125. Olvastatott a fekete-gyarmati ref. egyháztanács julius 26-án 11. szám alatt kelt határozata, mely mellett bemutatja a fekete-körösi ármentesitő társulat által szabályozásra kisajátitott területekről szóló szerződéseket jóváhagyás végett.

Ezen szerződések szerint a lelkészi illetőségből 360 □ öl 54 forintért, ugyanabból 64 □ öl 9 frt 66 krajczárért — és a tanitó illetőségéből 19 □ öl 2 frt 97 krajczárért lett kisajátitva.

Mindezen szerződéseket a közgyülés jóváhagyja és megerősiti.

Egyszersmind az egyháztanács elfogadott javaslatához képest kimondja, hogy az ármentesitő társulat által fizetendő tőkét elidegenithetetlen törzsvagyonnak tekinti.

Utasitja az egyházat, hogy ebből, valamint az 1876-ban ugyancsak a társulat által kisajátitásért fizetett 255 forintból az egyház részére mielőbb földet vásároljon.

Addig is a lelkészi illetőség után járó tőke kamatait a lelkész, — a tanitók illetősége utáni tőke kamatját pedig közösen a tanitók élvezik.

126. A püspöki körözött leiratok

levéltárba tétetni rendeltetnek.

127. Jelen gyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére

Szél Kálmán esperes elnöklete alatt Ercsey Sándor, szalontai Nagy Sándor és Dr. Balog Elek tanácsbirók felkéretnek.

Mindezen számokat hitelesitették: Nagy-Szalontán, 1885. augusztus 9. és 10-dik napjain Szél Kálmán esperes, Nagy Sándor, Dr. Balog Elek.

A 98—100, 115—119. számokat jegyzette: Nagy Imre egyházmegyei lelkészi aljegyző. — A 125. számot jegyzette: Sántha István egyházmegyei világi főjegyző. — A 109, 111—114. számokat jegyzette: Borbély László egyházmegyei világi aljegyző. — A többi számokat jegyzette: Balog Ambrus egyházmegyei lelkészi főjegyző.

JEGYZŐKÖNYV

a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye 1885. Julius 30-án Nagy-Szalontán tartott

BÍRÓSÁGI ÜLÉSÉRŐL.

Jelen voltak:

Szél Kálmán esperes és Tisza Kálmán gondnok elnöklete alatt: Szalontai Nagy Sándor, Nagy Péter, Böszörményi Károly és Balog Ambrus lelkészi, Ercsey Sándor, Dr. Balog Elek és Sántha István világi tanácsbirók.

Az érdekelt felek részéről: Kiss A. Ferencz, Bodó József, Kovács László, Csapó Ferencz, Vida Ferencz, Kis P. János, Komori József, Kis Mihály, öreg Kis A. Ferencz.

128. Szél Kálmán esperes, mint egyházi elnök az ügy megnevezésével a tárgyalást megnyitja s Sántha István tanácsbirót, mint megbizott előadót, az ügy állásának előterjesztésére felhivja.

Ki is előadja, miszerint folyó évi April 8-án Kovács László és 39 társa névaláirásával panaszlevél adatott be az espereshez Nagy Sándor ágyai lelkész ellen, hogy a hiveket egymás ellen ingerli, bujtogatja, templomi szónoklata gunyból, személyeskedésből áll, emiatt a hivek egészen elidegenedtek a templomtól, mert az Istent sem dicsérhetik békében s az elkeseredés olyan fokra hágott, hogy kénytelenek lesznek vallásukból kitérni.

Ezen kivül előterjesztetik háromrendü beadvány.

Az első 1885. Május 31-iki kelettel aláirás nélkül, melyben a vizsgálat mielőbbi megejtése kéretik s ki van emelve, hogy a hivek Nagy Sándor lelkészszel elégedetlenek.

A második 83 aláirással kelet nélkül, melyben vádképen terjesztetik elő, hogy a lelkész a hivekkel rosszul bánik, őket fenyegeti, ijeszti; egy alkalommal azt mondta: tudja, hogy ifj. Komori Sándor leitatja az embereket a lakadalomban mert ő reá akarnak rohanni; a kétszer templomba járókat korhelyeknek nevezi; ugy nyilatkozott, hogy bár megégne a temp-

lom, legalább cserépre épittetné; adakozásra ugy buzditá a hiveket, hogy ha nem adnak, hajtsa el az árviz a községet vagy égesse szét az Isten tűze; a templomot kiadta csőszháznak.

A harmadik beadványban Kis A. Ferencz panaszolja, hogy azt mondta neki a lelkész miszerint feleségével nem veszekszik, de neki mindég lenni kell a kivel veszekedjék.

Előterjesztetett Nagy Sándor lelkész és az ágyai ev. ref. egyháztanács nyilatkozata. Az egyháztanács kiemeli, hogy lelkészük a felsorolt vádakkal egyáltalán nem terhelhető; azokat alaptalanoknak nyilvánitja, bejelentvén, hogy vádat emelő panaszosok Komori József Bodó József ágyai lakosok által lettek félrevezetve.

Előterjesztetett az esperes megbizása folytán küldöttségileg megejtett vizsgálatról szóló jegyzőkönyv a küldöttség jelentésével és költség számlájával együtt.

Végre felmutattatott az ágyai előljáróság 714. sz. igazolványa, melyszerint érdekelt felek megkapták az értesitést, hogy a vádpanaszok Julius 30-án fognak tárgyaltatni az egyházmegyei bíróság által.

Ezek előrebocsátása s jelenlevő érdekelt feleknek kihallgatása után az egyházmegyei bíróság — zárt ülésben — következő itéletet hozott:

Nagy Sándor lelkész az ellene emelt vádak terhe alól teljesen felmentetik.

Panaszlók a vizsgálattal felmerült 70 frt 76 kr költség megfizetésében egyetemlegesen elmarasztaltatnak, melyet az itélet jogerőre emelkedésétől számitott tizenöt napi határidő alatt és végrehajtás terhe mellett kifizetni kötelesek.

Indokok:

Eltekintve attól, hogy a vádba tett panaszok, legnagyobb részben olyan természetüek, melyek még ha beigazolva lennének is, jelentéktelenségüknél fogva beszámitás alá eső sulylyal és nyomatékkal nem birnak, a vizsgálat adataiból arról győződött meg az egyházmegyei bíróság, hogy a felhozott vádak bebizonyitva egyátalán nem lettek.

Azon legfontosabbnak látszó panasz, hogy Nagy Sándor lelkész templomi szónoklatai gunyolódásból, személyeskedésből és a hiveknek egymás elleni ingerléséből állanának határozott czáfolatot talált a tény körülményekben, hogy panaszlók a vizsgálat során egyetlenegy concrét esetet sem tudtak felmutatni, mely ezen vád alapossága, vagy csak valószinüsége mellett is szólana.

A vizsgálat kideritette, hogy vádlókként szereplők legnagyobb része nem is ismeri a panaszlevél tartalmát; a vádak felől közvetlen tudomással nem bir; a lelkészszel soha semmi baja nem volt s hogy panaszlókhoz nem a vádak alapossága felőli meggyőződésből, hanem csakis a mástól hallottak után csatlakozott.

Hogy az elégedetlenséget és háboruságot egyes nyughatatlan ágyai lakosok izgatása támasztotta és tartja fenn, melytől azonban ismerve annak az egyház — és iskolára visszaható káros következményeit, — a hivek nagy többsége távol tartja magát.

Hogy a lakosok vagyonosabb tisztességesebb része hálával ismeri el a lelkész érdemeit, és azon sikert, melyet fáradhatatlan buzgó müködése által, az egyházi és iskolai ügyek körül felmutathat.

Mindezen okoknál fogva Nagy Sándor lelkészt a vád terhe alól felmenteni, panaszlókat pedig a teljesen alaptalanul emelt vád vizsgálati költségeiben elmarasztalni kellett.

Mely itélet fentebb megnevezett felek, valamint a kihirdetéshez megjelent Nagy Sándor lelkész előtt kihirdettetvén, panaszló felek az ellen felebbezést jelentettek be.

Kelt mint fent.

Sántha István
tanácsbiró
mint egyházmegyei v. főjegyző.

Szél Kálmán
esperes
mint egyházi elnök.

Tárgymutató.

94. Esperesi megnyitó beszéd.
95. Az egyházak és tanitótestület képviselői igazoltatnak.
96. Ferenczi Gedeon tanácsbiró e gyülésen nem jelenhet meg.
97. A tanácskozási sorrend megállapittatik.
98. Balog Ambrus, Sántha István, Dr. Balog Elek a tanácsbirói, — Borbély László a jegyzői esküt leteszik.
99. Iskolalátogatókul Szücs József a b.-böszörményi, — Böszörményi Lajos a n.-szalontai körbe megválasztatnak.
100. A lelkész-gyámintézeti választmány tagjainak megválasztása tudomásul vétetik.
101. Esperesi számadás helyben hagyatik.
102. Esperesi jelentés az egyházlátogatásról.
103. Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről.
104. A szalontai gymnasium megörökitését célozó szerződés helybenhagyatik.
105. Missioügyi inditvány.
106. Tanitói változások nálunk szokásos módja.
107. Vélemény a vasárnapügyben.
108. A lelkészi minősitésnél a gyakorlati idő számitására vonatkozó inditvány.
109. Tamásdai lemondott presbyterek helye betöltendő.
110. Debreczeni főgymnasiumi igazgató jelentése egyházmegyei alapitványunk ügyében tudomásul szolgál.
111. Nagyzerindi leégett iskola ujraépitésére vonatkozó szerződés helybenhagyatik.
112. Bajji lelkész kérvénye elutasittatik, a lelkész elleni panaszok megvizsgáltatására az elnökség utasittatik.
113. A gabonafizetésnek pénzre változtatása a b.-böszörményi egyházban 5 évi időtartamra helybenhagyatik.
114. A szent-leányfalvai uj egyházi adókulcs jóváhagyatik.
115. A sonkolyosi egyházban a rendkivüli egyházi adó kivetése engedélyeztetik.
116. Szőcs Imre bélzerindi lelkésztanító kérelme mellőztetik.
117. Ónodi Sándor a m.-gyáni lelkészi hivatalban megerősittetik.

118. Böszörményi Lajos a kötegyáni lelkészi hívatalban megerősíttetik.
119. Pinczés János a remetei " " " "
120. A remetei egyházi előljáróság nyilatkozata az állami, elemi népiskola ügyében.
121. Belényesen a ref. leánygyermekek kötelesek az állami elemi népiskolába járni.
122. Szikszai Zoltán sarkadi segédlelkész bekebeleztetik.
123. Rovács János a b.-böszörményi tanítóságban megerősíttetik.
124. Tóth János a fenesi " " " "
125. A fekete-gyarmati lelkész és tanitó illetőségéből kisajátitott földek megváltási áráról intézkedés tétetik.
126. Püspöki körözött iratok levéltárba tétetnek.
127. Hitelesítésre bizottság neveztetik.
128. Nagy Sándor ágyai lelkész az ellene emelt vádpanaszok terhe alól felmentetik.